FRANZ KAFKA

LEKARZ WIEJSKI
EIN LANDARZT

Byłem w wielkim kłopocie. Miałem odbyć podróż nie cierpiącą zwłoki. Oto ciężko chory czekał na mnie w wiosce oddalonej o dziesięć mil, gwałtowna burza śnieżna wypełniała przestrzeń między mną a nim; miałem powóz, lekki, o wielkich kołach, taki właśnie, jak trzeba na nasze drogi; zawinięty w futro, z torbą z przyrządami lekarskimi w ręce czekałem już na dziedzińcu, gotowy do wyjazdu; lecz brakowało mi konia, konia.

Mój własny koń padł ostatniej nocy wskutek nadmiernej pracy w ciągu tej lodowatej zimy. Moja służąca biegała teraz po wsi, aby pożyczyć innego, lecz bez widoków powodzenia. Wiedziałem o tym i czekałem tutaj bez celu, coraz bardziej przysypywany śniegiem i coraz bardziej nieruchomiejąc. Dziewczyna zjawiła się w bramie, sama, kołysząc latarnią. Naturalnie, któż teraz pożyczy konia na taką drogę! Jeszcze raz przeszedłem przez podwórze; nie widziałem żadnego wyjścia. Roztargniony i znękany kopnąłem nogą kruche drzwi chlewu, którego już od lat nie używano. Drzwi otworzyły się i kilka razy załomotały. Ciepło i zapach jak od koni wionęły ze środka. Ciemna stajenna latarnia kołysała się na powrozie. Jakiś człowiek przykucnięty za niskim przepierzeniem ukazał swą otwartą twarz o niebieskich oczach.

– Czy mam zaprzęgać? – zapytał, wypełzając na czworakach.

Nie wiedziałem, co powiedzieć, i tylko schyliłem się, aby zobaczyć, co tam jeszcze jest w tej stajni. Służąca stała przy mnie.

– Nigdy się nie wie, co można znaleźć we własnym domu – powiedziała i roześmieliśmy się oboje.

– Hola, bracia, hola, siostro! – krzyknął parobek, i dwa konie, potężne zwierzęta o silnych zadach, ugiąwszy nogi, pochylając pięknie ukształtowane łby, tak jak to czynią wielbłądy, tylko przy pomocy zwrotów tułowia wysunęły się jeden po drugim przez otwór drzwi, który wypełniły zupełnie. Ale zaraz wyprostowały się na wysokich nogach, a ciała ich mocno parowały.

– Pomóż mu – powiedziałem i dziewczyna pośpieszyła ochoczo, aby podać uprząż chłopcu. Lecz zaledwie znalazła się przy nim, chłopak obejmuje ją i przyciska swoją twarz do jej twarzy. Ona krzyczy i ucieka do mnie; na policzku dziewczyny są czerwono wyciśnięte dwa rzędy zębów.

– Ty bydlaku – krzyczę z wściekłością – chcesz dostać batem? – lecz zaraz sobie przypominam, że jest on dla mnie obcy, że nie

Ich war in großer Verlegenheit: eine dringende Reise stand mir bevor; ein Schwerkranker wartete auf mich in einem zehn Meilen entfernten Dorfe; starkes Schneegestöber füllte den weiten Raum zwischen mir und ihm; einen Wagen hatte ich, leicht, großräderig, ganz wie er für unsere Landstraßen taugt; in den Pelz gepackt, die Instrumententasche in der Hand, stand ich reisefertig schon auf dem Hofe; aber das Pferd fehlte, das Pferd. Mein eigenes Pferd war in der letzten Nacht, infolge der Überanstrengung in diesem eisigen Winter, verendet; mein Dienstmädchen lief jetzt im Dorf umher, um ein Pferd geliehen zu bekommen; aber es war aussichtslos, ich wusste es, und immer mehr vom Schnee überhäuft, immer unbeweglicher werdend stand ich zwecklos da. Am Tor erschien das Mädchen, allein, schwenkte die Laterne; natürlich, wer leiht jetzt sein Pferd her zu solcher Fahrt? Ich durchmaß noch einmal den Hof; ich fand keine Möglichkeit; zerstreut, gequält stieß ich mit dem Fuß an die brüchige Tür des schon seit Jahren unbenützten Schweinestalles. Sie öffnete sich und klappte in den Angeln auf und zu. Wärme und Geruch wie von Pferden kam hervor. Eine trübe Stallaterne schwankte drin an einem Seil. Ein Mann, zusammengekauert in dem niedrigen Verschlag, zeigte sein offenes blauäugiges Gesicht. „Soll ich anspannen?" fragte er, auf allen Vieren hervorkriechend. Ich wusste nichts zu sagen und beugte mich nur, um zu sehen, was es noch in dem Stalle gab. Das Dienstmädchen stand neben mir. „Man weiß nicht, was für Dinge man im eigenen Hause vorrätig hat," sagte es und wir beide lachten. „Holla, Bruder, holla Schwester!" rief der Pferdeknecht, und zwei Pferde, mächtige, flankenstarke Tiere, schoben sich hintereinander, die Beine eng am Leib, die wohlgeformten Köpfe wie Kamele senkend, nur durch die Kraft der Wendungen ihres Rumpfes aus dem Türloch, das sie restlos ausfüllten. Aber gleich standen sie aufrecht, hochbeinig, mit dicht ausdampfenden Körper. „Hilf ihm," sagte ich, und das willige Mädchen eilte, dem Knecht das Geschirr des Wagens zu reichen. Doch kaum war es bei ihm, umfasst es der Knecht und schlägt sein Gesicht an ihres. Es schreit auf und flüchtet sich zu mir; rot eingedrückt sind zwei Zahnreihen in des Mädchens Wange. „Du Vieh," schreie ich wütend, „willst du die Peitsche?" besinne mich aber gleich, dass es ein Fremder ist; dass ich nicht weiß, woher er kommt, und dass er mir freiwillig aushilft, wo alle andern versagen. Als wisse er von meinen Gedanken, nimmt er meine Drohung nicht übel,

פֿראַנץ קאַפֿקאַ

דער דאָרפֿדאָקטער

איך בין געווען אין אַ גרויסער פֿאַרלעגנהייט: איך האָב דרינגענד געדאַרפֿט אַוועקפֿאָרן. אַ שווער־קראַנקער אין אַ דאָרף, צען מײַל ווײַט פֿון מיר, האָט מיך באַדאַרפֿט. און דערצו האָט אַ שטאַרקע זאַווערוכע אָנגעפֿילט דעם חלל צווישן מיר און אים. אַ וואָגן האָב איך געהאַט. אַ לײַכטן וואָגן, מיט גרויסע רעדער, וואָס פּאַסט פּונקט צו אונדזערע שאָסעען. האָב איך מיך אײַנגעהילט אין פּעלץ, גענומען דעם אינסטרומענטן־טאַש אין האַנט און אַזוי בין איך געשטאַנען אין הויף, גרייט אין וועג אַרײַן. אָבער דאָס פֿערד האָט געפֿעלט. דאָס פֿערד, מײַן אייגן פֿערד, איז צוליב גרויסער אָנשטרענגונג אין הײַנטיקן אײַזיקן ווינטער געפֿאַלן טויט. מײַן דינסטמיידל לויפֿט אַרום אין דאָרף צו אַנטלײַען אַ פֿערד. אָבער עס איז אומזיסט. איך האָב עס געוווּסט, בין געשטאַנען אויפֿן הויף אָן אַ צוועק און אָן אַ זין און דער שניי האָט מיך אַלץ מאָל מער און מער פֿאַרשאָטן. בײַם טויער האָט זיך באַוויזן דאָס דינסטמיידל. האָט געוווּנקען מיט דעם לאַמטערן, אַוודאי, וועלכער משוגענער וועט דעם אַנטלײַען אַ פֿערד אין אַזאַ זאַווערוכע. נאָך איין מאָל האָב איך אויסגעמאָסטן אין מײַן פֿאַרצווייפֿלונג דעם הויף, און קיין שום מעגלעכקייט נישט געפֿונען. אין אויפֿרעגונג האָב איך אַ זעץ געטאָן מיטן פֿוס אין אַ חזיר־שטעלכל, וואָס איז געשטאַנען אַ פֿאַרלאָזטס זינט יאָרן אין מיטן הויף. די טיר האָט זיך געעפֿנט און אָנגעהויבן זיך וויגן אויף די זאַוועסעס אַהין און אַהער. עס האָט זיך דערפֿילט אַ וואַרעמקייט און אַ ריח ווי פֿון פֿערד. אינעווייניק איז געהאַנגען אויף אַ שטריקל אַן אײַנזאַמער שטאַל־לאַמטערן. עס האָט זיך באַוויזן דאָס בלויאויגיקע פּנים פֿון אַן אײַנגעטוליעטן מענטשן."שפּאַנען די פֿערד?" – האָט ער געפֿרעגט און איז אַרויסגעקראָכן אויף אַלע פֿיר. איך האָב נישט געוווּסט וואָס אים צו ענטפֿערן און האָב מיר אײַנגעבויגן, כּדי אַ קוק צו טון, וואָס עס איז דאָרט אייגנטלעך דאָ אין אָט דעם אײַנגעפֿאַלענעם שטעלכל. דאָס דינסטמיידל איז געשטאַנען לעבן מיר. "זע נאָר, מען ווייסט אַפֿילו אַליין נישט, וואָס פֿאַראַ אוצרות מען פֿאַרמאָגט נאָך אין אייגענעם הויז" – זאָגט דאָס דינסטמיידל, און מיר ביידע לאַכן. "האָלאַ ברודער, האָלאַ שוועסטער!" גיט דער פֿערדיונג אַ געשריי און צוויי מעכטיקע חיות מיט פֿעסטע זײַטן האָבן זיך באַוויזן אין טירל, די פֿיס ענג געפּרעסט בײַם קערפּער, די פֿײַנגעפֿאַרבטע קעפּ אָנגעבויגן ווי די קעמלען. נאָר מיט דער בויגעוודיקייט־קראַפֿט פֿון זייערע קערפּערס האָבן זיי באַוויזן אַרויסרוקן זיך פֿון דעם ענגן טירל און האָבן עס אין גאַנצן בײַם אַרויסגיין אויסגעפֿילט. באַלד האָבן זיי זיך אויסגעגלײַכט און אַ געדיכטע פּאַרע האָט אַ זעץ געטאָן פֿון זייערע קערפּערס. "העלף אים!" זאָג איך און דאָס גוטע מיידל אײַלט זיך און העלפֿט דעם פֿערדיונג. נאָר קוים קומט זי נעענטער צו אים, שוין כאַפּט ער זי אַרום און דרוקט צו זײַן פּנים צו איר. שרײַט זי אויף און אַנטלויפֿט צו מיר. אַ רויטע שורה ציין איז אויפֿגעדריקט אויף דעם מיידלס באַק. "חיה!" קאָכט אין מיר אויף די רציחה, "קענסט באַלד דערפֿילן דעם טעם פֿון מײַן בײַטש!" באַלד אָבער דערמאָן איך מיך, אַז אייגנטלעך, איז דאָס אַ פֿרעמדער און אַז איך ווייס נישט פֿון וואַנען ער קומט, און אַז אָט העלפֿט ער מיר פֿרײַוויליק דאָ, ווו קיינער וויל נישט העלפֿן. גלײַך ווי ער וואָלט אויפֿגעכאַפּט מײַנע געדאַנקען, נעמט ער מײַן געשריי נישט אַזוי ערנסט, אַרבעט ווײַטער בײַ די פֿערד און טוט נאָר איין מאָל אַ קוק אויף מיר. "שטײַגט אײַן!" זאָגט ער און באמת – אַלץ שטייט גרייט. טו איך אַ טראַכט, אַז מיט אַזאַ שיינעם פֿערד און וואָגן בין איך נאָך קיין מאָל נישט געפֿאָרן, און אַ דערפֿרייטער טו איך אַ שפּרונג אין וואָגן אַרײַן."טרײַבן די פֿערד וועל איך אַליין, ווײַל דו קענסט דאָך נישט דעם וועג" זאָג איך. "אַוודאי" ענטפֿערט ער. "איך פֿאָר גאָר נישט מיט, איך בלײַב בײַ ראָזאַ!" "ניין!" שרײַט ראָזאַ מיט אַ בייזער אַנונג. און אַנטלויפֿט אין הויז אַרײַן. איך הער, ווי דאָס טירקייטל קלינגט. איך הער, ווי דאָס שלאָס ווערט פֿאַרהאַקט. איך זע, ווי די ליכט לעשן זיך אין הויז, צימער נאָך צימער צוזאַמען מיט דער אַנטלויפֿנדיקער ראָזאַ."דו פֿאָרסט

wiem, skąd się wziął, i że dobrowolnie pomaga mi, gdy wszyscy inni zawodzą. Jak gdyby znał moje myśli, nie bierze mi za złe pogróżki, lecz wciąż zajęty końmi, raz tylko odwraca się ku mnie.

– Proszę wsiadać – mówi, i rzeczywiście: wszystko jest gotowe. Spostrzegam, że tak pięknym zaprzęgiem nigdy jeszcze nie jechałem, i wsiadam z ochotą.

– Ale ja będę powoził, ty nie znasz drogi – mówię.

– Oczywiście – odpowiada – ja wcale nie jadę, ja zostaję z Różą.

– Nie! – krzyczy Róża, i słusznie przeczuwając, że nie umknie swego losu, biegnie do domu. Słyszę, jak brzęczy łańcuch u drzwi, który zakłada, słyszę, jak zaskakuje zamek; widzę, jak uciekając dalej, gasi także światło w sieni i we wszystkich pokojach, aby nie dać się odnaleźć.

– Jedziesz ze mną – mówię do parobka – albo zrezygnuję z jazdy, chociaż jest bardzo pilna. Ani mi się śni dawać ci dziewczynę jako zapłatę.

– Żwawo! – odpowiada na to; uderza w dłonie i powóz zostaje porwany jak drzewo strumieniem, słyszę jeszcze, jak drzwi mego domu pękają i idą w drzazgi pod naporem parobka, a potem moje uszy i oczy wypełniają się szumem przenikającym równomiernie wszystkie zmysły. Ale to także trwa tylko chwilę, gdyż już jestem na miejscu, jak gdyby zagroda mego chorego otwierała się tuż za bramą mojego podwórza; konie stoją spokojnie; śnieg przestał padać, wokoło światło księżyca; rodzice chorego śpiesznie wychodzą z domu, siostra chorego za nimi; prawie że wynoszą mnie z powozu; nie rozumiem nic z ich poplątanej gadaniny; w pokoju chorego ledwie można oddychać, zaniedbany piec dymi, zaraz otworzę okno, lecz najpierw chcę zobaczyć pacjenta. Chudy, bez gorączki, ani zimny, ani rozpalony, z pustką w oczach, bez koszuli, chłopak podnosi się spod pierzyny, obejmuje mnie za szyję, szepce mi do ucha:

– Doktorze, pozwól mi umrzeć.

Oglądam się dookoła, nikt tego nie słyszał, rodzice stoją pochyleni w milczeniu i oczekują mojego wyroku; siostra przyniosła krzesło na moją lekarską torbę. Otwieram ją i szukam między instrumentami; chłopiec wciąż wyciąga do mnie ręce z łóżka, aby mi przypomnieć o swej prośbie; chwytam jakąś pincetę, oglądam ją uważnie w blasku świecy i odkładam z powrotem.

„Tak – myślę bluźnierczo – w takich wypadkach bogowie pomagają, posyłają konia, którego brak, dodają nawet drugiego dla pośpiechu, i parobka na dodatek”.

Teraz dopiero przychodzi mi znowu na myśl Róża. Co zrobię, jak ją uratuję, jakże wyciągnę ją spod tego parobka, oddalony od niej o dziesięć mil, z końmi, których nie sposób opanować? Z tymi końmi, które teraz jakoś rozluźniły uprząż, które, nie wiem, w jaki sposób, otwarły pchnięciem z zewnątrz okna, każdy z nich wsunął głowę przez jedno okno i nie dbając na krzyk rodziny przyglądają się choremu. „Zaraz jadę z powrotem” – myślę, jakby to konie wzywały mnie do drogi; ale pozwalam na to, że siostra, myśląc, iż duszno mi od gorąca, zdejmuje ze mnie futro. Przynoszą mi szklankę rumu, stary klepie mnie po ramieniu, ofiarowany mi skarb usprawiedliwia tę poufałość. Potrząsam głową; w ciasnym kręgu myśli starego zrobiłoby mi się słabo; z tego tylko powodu odmawiam picia.

Matka stoi przy łóżku i przyzywa mnie; jestem jej posłuszny i podczas gdy jeden z koni rży, wznosząc łeb pod sufit, kładę głowę na piersi młodego człowieka, którego moja zmoczona broda przyprawia o dreszcze. Potwierdza się to, co wiem: chłopak jest zdrowy, trochę

sondern wendet sich nur einmal, immer mit den Pferden beschäftigt, nach mir um. „Steigt ein,“ sagt er dann und tatsächlich: alles ist bereit. Mit so schönem Gespann, das merke ich, bin ich noch nie gefahren, und ich steige fröhlich ein. „Kutschieren werde aber ich, du kennst nicht den Weg,“ sagte ich. „Gewiss,“ sagt er, „ich fahre gar nicht mit, ich bleibe bei Rosa.“ „Nein,“ schreit Rosa und läuft im richtigen Vorgefühl der Unabwendbarkeit ihres Schicksals ins Haus; ich höre die Türkette klirren, die sie vorlegt; ich höre das Schloss einspringen; ich sehe, wie sie überdies im Flur und weiterjagend durch die Zimmer alle Lichter verlöscht, um sich unauffindbar zu machen. „Du fährst mit,“ sage ich zum Knecht, „oder ich verzichte auf die Fahrt, so dringend sie auch ist. Es fällt mir nicht ein, dir für die Fahrt das Mädchen als Kaufpreis hinzugeben.“ „Munter!“ sagt er; klatscht in die Hände; der Wagen wird fortgerissen, wie Holz in die Strömung; noch höre ich, wie die Tür meines Hauses unter dem Ansturm des Knechtes birst und splittert, dann sind mir Augen und Ohren von einem zu allen Sinnen gleichmäßig dringenden Sausen erfüllt. Aber auch das nur einen Augenblick, denn, als öffne sich unmittelbar vor meinem Hoftor der Hof meines Kranken, bin ich schon dort; ruhig stehen die Pferde; der Schneefall hat aufgehört; Mondlicht ringsum; die Eltern des Kranken eilen aus dem Haus; seine Schwester hinter ihnen, man hebt mich fast aus dem Wagen; den verwirrten Reden entnehme ich nichts; im Krankenzimmer ist die Luft kaum atembar; der vernachlässigte Herdofen raucht; ich werde das Fenster aufstoßen; zuerst aber will ich den Kranken sehen. Mager, ohne Fieber, nicht kalt, nicht warm, mit leeren Augen, ohne Hemd hebt sich der Junge unter dem Federbett, hängt sich an meinen Hals, flüstert mir ins Ohr: „Doktor, lass mich sterben.“ Ich sehe mich um; niemand hat es gehört; die Eltern stehen stumm vorgebeugt und erwarten mein Urteil; die Schwester hat einen Stuhl für meine Handtasche gebracht. Ich öffne die Tasche und suche unter meinen Instrumenten; der Junge tastet immerfort aus dem Bett nach mir hin, um mich an seine Bitte zu erinnern; ich fasse eine Pinzette, prüfe sie am Kerzenlicht und lege sie wieder hin. „Ja,“ denke ich lästernd, „in solchen Fällen helfen die Götter, schicken das fehlende Pferd, fügen der Eile wegen noch ein zweites hinzu, spenden zum Übermaß noch den Pferdeknecht —“ Jetzt erst fällt mir wieder Rosa ein; was tue ich, wie rette ich sie, wie ziehe ich sie unter diesem Pferdeknecht hervor, zehn Meilen von ihr entfernt, unbeherrschbare Pferde vor meinem Wagen? Diese Pferde, die jetzt die Riemen irgendwie gelockert haben; die Fenster, ich weiß nicht wie, von außen aufstoßen; jedes durch ein Fenster den Kopf stecken und, unbeirrt durch den Aufschrei der Familie, den Kranken betrachten. „Ich fahre gleich wieder zurück,“ denke ich, als forderten mich die Pferde zur Reise auf, aber ich dulde es, dass die Schwester, die mich durch die Hitze betäubt glaubt, den Pelz mir abnimmt. Ein Glas Rum wird mir bereitgestellt, der Alte klopft mir auf die Schulter, die Hingabe seines Schatzes rechtfertigt diese Vertraulichkeit. Ich schüttle den Kopf; in dem engen Denkkreis des Alten würde mir übel; nur aus diesem Grunde lehne ich es ab, zu trinken. Die Mutter steht am Bett und lockt mich hin; ich folge und lege, während ein Pferd laut zur Zimmerdecke wiehert, den Kopf an die Brust des Jungen, der unter meinem nassen Bart erschauert.

מיט!" זאָג איך צום יונג "אָדער איך רעזיגניר פֿון דער גאַנצער רײַזע, ווי דרינגענד זי זאָל נישט זײַן! עס פֿאַלט מיר נישט אײַן אַוועקצוגעבן דיר ראָזען פֿאַר אָט דעם פֿאָרן! "רירט אײַך!" זאָגט ער, טוט אַ פּאַטש אין די הענט, טוט עס אַ ריס דעם וואָגן אַזוי ווי האָלץ אין שטראָם אַרײַן. נאָך הער איך ווי די טיר פֿון מײַן הויז פּלאַצט אונטער די קלעפּ פֿונעם פֿערדיונג. און באַלד פֿילט אויס אַ גלײַכמעסיקער זשום די אויגן, די אויערן, און אַלע איבעריקע חושים. אָבער דאָס דויערט נאָר אַ רגע. עס עפֿנט זיך שוין פֿאַר מיר דער הויף פֿון מײַן קראַנקן, אַזוי ווי דאָס טויער וואָלט געווען פּונקט לעבן מײַן טויער. איך בין שוין אָנגעקומען. רויִק שטייען די פֿערד. די זאַווערוכע האָט אויפֿגעהערט. לבֿנה־ליכט אומעטום. די עלטערן פֿון מײַן קראַנקן גייען אַרויס פֿון שטוב, זײַן שוועסטער גייט זיי נאָך. מע טראָגט מיך פּשוט אַראָפּ פֿון וואָגן. מע רעדט צו מיר פֿון רעכטס און לינקס און איך פֿאַרשטיי נאָך גאָר נישט. אין קראַנקן־צימער קען מען קוים אָטעמען. דער פֿאַרלאָזטער אויוון רויכערט זיך. איך וועל אויפֿרײַסן דאָס פֿענצטער. קודם־כּל וויל איך אָבער אַ קוק טון, וואָס דער קראַנקער מאַכט. מאָגער, אָן היץ, נישט קאַלט, נישט וואַרעם, מיט ליידיקע אויגן, אָן אַ העמד, הויבט זיך דאָס ייִנגל פֿון אונטערן איבערבעט אַפֿער. הענגט זיך אויף אויף מײַן האַלדז און שעפּטשעט מיר גלײַך אין די אויערן אַרײַן: "דאָקטער, לאָז מיך שטאַרבן!" איך קוק מיך אַרום. קיינער האָט געהערט: די עלטערן שטייען אָנגעבויגן און וואַרטן אויף מײַן משפּט. די שוועסטער ברענגט צו אַ שטול פֿאַר מײַן האַנטטאַש. איך עפֿן דעם טאַש און זוך צווישן די אינסטרומענטן. דער ייִנגל טאַפּט, קוקט מיך כּסדר נאָך און דערמאָנט מיר וועגן זײַן ביטע. איך נעם אַרויס אַ פּינצעטע, גיב זי אַ פּרווו בײַם שימער פֿון חלבֿן ליכטל און לייג זי ווידער אַוועק. "יאָ" טראַכט איך און לעסטער אין די געדאַנקען."אין אַזעלכע פֿאַלן העלפֿן די געטער, שיקן דאָס פֿעלנדיקע פֿערד, און נישט נאָר אײנעם, נאָר טאַקע צוויי, כּדי עס זאָל גיין גיכר און גיבן אַפֿילו דעם פֿערדיונג דערצו..." איצט ערשט דערמאָן איך מיך ווידער אין ראָזאַ. וואָס טו איך! אַך! ווי אַזוי קען איך זי ראַטעווען? ווי אַזוי קען איך זי אַרויסשלעפּן פֿון אונטערן פֿערדיונג? צען מײַלן בין איך ווײַט פֿון איר. ווילדע פֿערד זענען אײַנגעשפּאַנט אין מײַן וואָגן. דערווײַלע האָבן די פֿערד געלאָקערט די רימענעס, האָבן אויפֿגעהאַקט די פֿענצטער. איך ווייס אַליין נישט אויף וואָס פֿאַר אַן אופֿן. האָבן אַרײַנגעשטעקט זייערע קעפּ דורך די אָפֿענע פֿענצטערלעכער און באַטראַכטן דעם קראַנקן. דאָס געשריי פֿון די שטובמענטשן אַרט זיי נישט. "איך פֿאָר באַלד צוריק". טראַכט איך מיר. גלײַך די פֿערד וואָלטן מיר אויפֿגעפֿאָדערט דערצו. נאָר די שוועסטער מיינט אַז איך בין אַ ביסל צעטומלט פֿון דער היץ, און נעמט מיר אַראָפּ דעם פּעלץ און איך לאָז עס צו. מען שטעלט מיר אַ גלעזעלע ראָם אויפֿן טיש. דער אַלטער גיט מיר אַ קלאַפּ אין די פּלייצעס אַרײַן. ער גיט מיר דאָך אַוועק זײַן אוצר. מעג ער זײַן אינטים מיט מיר. איך גיב אַ טרייסל מיטן קאָפּ. אין דעם געדאַנקען־קרײַז פֿונעם אַלטן ווערט מיר שלעכט. דעריבער וויל איך נישט טרינקען. די מוטער שטייט בײַם בעט און לאָקט מיך אַהין. איך פֿאָלג זי, און לייג אַנידער מײַן קאָפּ אויף דער ברוסט פֿונעם ייִנגל. דער ייִנגל טוט אַ שוידער פֿון מײַן נאַסער באָרד. אַ פֿערד הירזשעט הויך צו דער סטעליע אַרויף. עס באַשטעטיקט זיך דאָס, וואָס איך ווייס שוין סײַ ווי. דער יונג איז געזונט. אַ ביסל בייז בלוט רינט נאָר אין אים. די מאַמע האָט אים צו פֿיל דורכגעווייקט מיט קאַווע. אָבער געזונט איז ער. און צום בעסטן קען מען אים מיט אַ זעץ פֿון אַ שטיוול אַרויסטרײַבן פֿון בעט אַרויס. איך בין אָבער נישט קיין וועלט־פֿאַרבעסערער און לאָז אים ליגן. איך בין אַן אָנגעשטעלטער פֿון סטאַראָסטע און טו מײַן חובֿ. ביז צו די גרענעצן פֿון מעגלעכקייט. עס איז שוין כּמעט אַ ביסל צו פֿיל. איך באַקום שלעכט באַצאָלט, און האָב דאָך אַן אָפֿענע האַנט פֿאַר אָרעמע לײַט. נאָר נאָך פֿאַר ראָזען וועל איך עפּעס טון. דאַן מעג דער ייִנגל בלײַבן גערעכט: אויך איך וויל דאַן שטאַרבן. וואָס טו איך דען דאָ אין אָט דעם ווינטער, וואָס נעמט קיין סוף נישט? איז מײַן פֿערד געפּגרט, איז שוין קיינער נישטאָ אין דאָרף, וואָס זאָל מיר אַנטלײַען זײַן פֿערד? פֿון אַ חזיר־שטאַל מוז איך מיר פֿאַרשאַפֿן מײַנע פֿערד. וואָלטן דאָס צופֿעליק נישט קיין פֿערד

anemiczny, troskliwa matka daje mu za wiele kawy – ale jest zdrów i najlepiej byłoby od razu wypchnąć go z łóżka. Nie należę do tych, co chcą naprawiać świat, i spełniam swój obowiązek aż do końca, aż do tego miejsca, w którym staje się on prawie nadmierny. Źle opłacany, jestem jednak hojny i gotów pomagać biednym. Muszę jeszcze troszczyć się o Różę; chłopak może ma i słuszność, ja także chcę umrzeć. Co ja tu robię wśród tej niekończącej się zimy! Mój koń zdechł, a we wsi nie ma nikogo, kto by mi pożyczył swojego. Muszę mój zaprząg wyciągać z chlewu; gdyby przypadkiem nie było tam koni, musiałbym zaprząc świnie. Taki już mój los. I kiwam głową do rodziny. Oni nic o tym nie wiedzą, a gdyby wiedzieli, nie uwierzyliby. Łatwo jest pisać recepty, lecz trudno jest poza tym porozumieć się z ludźmi. A więc moja wizyta tutaj byłaby skończona, raz jeszcze trudzono mnie nadaremnie: jestem do tego przyzwyczajony, cały powiat zamęcza mnie, niepokojąc w domu po nocy. Ale tym razem musiałem poświęcić jeszcze Różę, tę piękną dziewczynę, która, ledwie przeze mnie zauważona, żyła od lat w mym domu – ta ofiara jest zbyt duża i muszę sam wobec siebie użyć subtelnych perswazji, aby nie zbesztać tej rodziny, która przy najlepszej woli nie potrafi mi zwrócić Róży.

Lecz gdy zamykam swoją torbę i daję znak, by mi przyniesiono futro, a rodzina stoi zgromadzona, ojciec upaja się zapachem rumu, którego szklankę trzyma w ręce, matka prawdopodobnie jest mną rozczarowana – no, na cóż czekają ci ludzie? – płacze i zagryza wargi, a siostra powiewa silnie skrwawionym ręcznikiem – gotów prawie jestem przyznać, że chłopak, być może, jest jednak chory. Podchodzę do niego, a on śmieje się do mnie, jakbym mu przynosił najbardziej wzmacniający bulion. O! Teraz rżą obydwa konie; ten hałas, zarządzony pewnie wyższym rozkazem, ma mi ułatwić badanie – teraz widzę: tak, młody człowiek jest chory. W jego prawym boku, w okolicy biodra, otwarła się rana wielkości talerzyka. Różowa, o licznych odcieniach, ciemna w głębi, coraz jaśniejsza ku brzegom, lekko granulowana, z krwią zbierającą się nierównomiernie, otwarta jak szyb kopalni. Tak wygląda z daleka. Z bliska wygląda jeszcze gorzej. Któż może patrzeć na to, nie wydając cichego gwizdnięcia? Robaki, tak wielkie i długie jak mój mały palec, same różowe, a ponadto spryskane krwią, tkwiąc we wnętrzu rany, białymi główkami i licznymi nóżkami wiją się ku światłu. Biedny chłopcze, nic ci nie można pomóc. Odkryłem twoją wielką ranę; zginiesz od tego kwiatu w twoim boku.

Rodzina jest szczęśliwa, widzi mnie przy pracy: siostra mówi o tym do matki, matka do ojca, ojciec do kilku gości, którzy na palcach, z ramionami rozpostartymi dla utrzymania równowagi, wchodzą przez księżycowy blask otwartych drzwi.

– Czy ocalisz mnie? – szepce chłopak, szlochając, zupełnie oślepiony przez życie, które roi się w jego ranie.

Tacy są ludzie w mojej okolicy. Zawsze wymagają od lekarza rzeczy niemożliwych. Stracili starą wiarę; proboszcz siedzi w domu i drze w kawałki ornaty, jeden po drugim; lekarz ma wszystkiemu zaradzić swoją lekką ręką chirurga. A zresztą, jak chcecie: ja się nie wprosiłem; jeżeli używacie mnie do świętych celów, pozwalam z sobą i to robić: cóż mi pozostaje, staremu lekarzowi, któremu uprowadzono służącą! I oto przychodzą, rodzina i wiejska starszyzna, i rozbierają mnie; chór szkolny, z nauczycielem na czele, stoi przed domem i na najprostszą nutę śpiewa te słowa:

Rozbierzcie go, to będzie leczył,
Nie będzie zaś, to go zabijcie.
To tylko lekarz, to tylko lekarz.

Es bestätigt sich, was ich weiß: der Junge ist gesund, ein wenig schlecht durchblutet, von der sorgenden Mutter mit Kaffee durchtränkt, aber gesund und am besten mit einem Stoß aus dem Bett zu treiben. Ich bin kein Weltverbesserer und lasse ihn liegen. Ich bin vom Bezirk angestellt und tue meine Pflicht bis zum Rand, bis dorthin wo es fast zu viel wird. Schlecht gezahlt, bin ich doch freigebig und hilfsbereit gegenüber den Armen. Noch für Rosa muss ich sorgen, dann mag der Junge recht haben und auch ich will sterben. Was tue ich hier in diesem endlosen Winter! Mein Pferd ist verendet und da ist niemand im Dorf, der mir seines leiht. Aus dem Schweinestall muss ich mein Gespann ziehen; wären es nicht zufällig Pferde, müsste ich mit Säuen fahren. So ist es. Und ich nicke der Familie zu. Sie wissen nichts davon und wenn sie es wüssten, würden sie es nicht glauben. Rezepte schreiben ist leicht, aber im Übrigen sich mit den Leuten verständigen ist schwer. Nun, hier wäre also mein Besuch zu Ende, man hat mich wieder einmal unnötig bemüht, daran bin ich gewöhnt, mit Hilfe meiner Nachtglocke martert mich der ganze Bezirk, aber dass ich diesmal auch noch Rosa hingeben musste, dieses schöne Mädchen, das jahrelang, von mir kaum beachtet, in meinem Hause lebte — dieses Opfer ist zu groß und ich muss es mir mit Spitzfindigkeiten aushilfsweise in meinem Kopf irgendwie zurechtlegen, um nicht auf diese Familie loszufahren, die mir ja beim besten Willen Rosa nicht zurückgeben kann. Als ich aber meine Handtasche schließe und nach meinem Pelz winke, die Familie beisammensteht, der Vater schnuppernd über dem Rumglas in seiner Hand, die Mutter, von mir wahrscheinlich enttäuscht — ja, was erwartet denn das Volk? — tränenvoll in die Lippen beißend und die Schwester ein schwer blutiges Handtuch schwenkend, bin ich irgendwie bereit unter Umständen zuzugeben, dass der Junge doch vielleicht krank ist. Ich gehe zu ihm, er lächelt mir entgegen, als brächte ich ihm die allerstärkste Suppe, — ach jetzt wiehern beide Pferde; der Lärm soll wohl, höhernorts angeordnet, die Untersuchung erleichtern — und nun finde ich: ja, der Junge ist krank. In seiner rechten Seite, in der Hüftengegend hat sich eine handtellergroße Wunde aufgetan. Rosa, in vielen Schattierungen, dunkel in der Tiefe, hellwerdend zu den Rändern, zartkörnig, mit ungleichmäßig sich aufsammelndem Blut, offen wie ein Bergwerk obertags. So aus der Entfernung. In der Nähe zeigt sich noch eine Erschwerung. Wer kann das ansehen, ohne leise zu pfeifen? Würmer, an Stärke und Länge meinem kleinen Finger gleich, rosig aus eigenem und außerdem blutbespritzt, winden sich, im Innern der Wunde festgehalten, mit weißen Köpfchen, mit vielen Beinchen ans Licht. Armer Junge, dir ist nicht zu helfen. Ich habe deine große Wunde aufgefunden; an dieser Blume in deiner Seite gehst du zugrunde. Die Familie ist glücklich, sie sieht mich in Tätigkeit; die Schwester sagt's der Mutter, die Mutter dem Vater, der Vater einigen Gästen, die auf den Fußspitzen, mit ausgestreckten Armen balancierend, durch den Mondschein der offenen Tür hereinkommen. „Wirst du mich retten?“ flüstert schluchzend der Junge, ganz geblendet durch das Leben in seiner Wunde. So sind die Leute in meiner Gegend. Immer das Unmögliche vom Arzt verlangen. Den alten Glauben haben sie verloren; der Pfarrer sitzt zu Hause und zerzupft die Messgewänder, eins nach dem anderen; aber der Arzt soll alles leisten mit seiner zarten chirurgischen Hand. Nun, wie es beliebt: ich habe mich nicht angeboten; verbraucht Ihr mich zu heiligen Zwecken, lasse ich auch das mit mir geschehen; was will ich Besseres, alter Landarzt, meines Dienstmädchens beraubt! Und

געווען, וואָלט איך געמוזט פֿאָרן מיט חזירים. אַזוי איז עס. און איך האָב אַ ווונק געטון צו דער פֿאַמיליע. זיי ווייסן גאָר נישט דערפֿון. און ווען זיי וואָלטן עס געוווּסט, וואָלטן זיי עס נישט געגלויבט. רעצעפּטן שרײַבן איז לײַכט, אָבער צוזאַמענרעדן זיך מיט די מענטשן איז שווער. און איצט איז, הייסט עס, מײַן באַזוך געענדיקט. ווידער אַ מאָל האָט מען מיך אומזיסט און אומנישט באַמיט. איך בין שוין צוגעווינט דערצו. מיט דער הילף פֿון מײַן נאַכטגלאָק מאַטערט מיך דער גאַנצער באַצירק. אָבער איצט האָב איך דאָך אַפֿילו ראָזען געמוזט מקריבֿ זײַן. די שיינע ראָזע, וואָס ווינט שוין אַזוי פֿיל יאָרן אין מײַן הויז. און וואָס איך האָב זי אַפֿילו רעכט נישט אָנגעקוקט ביז איצט. דער קרבן איז צו גרויס. און נאָר מיט פֿאַרשידענע פֿאָרטלען קען איך מיך באַרויִקן. ווײַל אין דער אמתן ווילט זיך מיר אויסלאָזן מײַן ווילדן כּעס צו אָט דער משפּחה. נאָר בײַם בעסטן ווילן וועט מיר די משפּחה ראָזען נישט אומקערן. און אָט פֿאַרמאַך איך מײַן אינסטרומענטן־טאַש. גיב אַ ווונק צו מײַן פעלץ. די פֿאַמיליע שטייט צוזאַמענגעדריקט. דער פֿאָטער שנופּט איבערן ראָמגלעזל, וואָס ער האָט אין האַנט. די מוטער איז אַנטוישט פֿון מיר. יאָ, וואָס ווילן דען אייגנטלעך דאָס פֿאָלק? אירע אויגן זענען פֿאַרטראַכט. זי בײַסט זיך די ליפּן. די שוועסטער ברענגט אַ שווער־בלוטיק האַנטעך און פֿלאַטערט דערמיט. און איצט ווער איך גרייט צוצוגעבן, אַז דער ייִנגל איז דאָך אפֿשר קראַנק. איך גיי צו אים צו. ער שמייכלט צו מיר. אַזוי ווי איך וואָלט אים געבראַכט די שטאַרקסטע זופּ. און איצט הירזשען ביידע פֿערד אויף איין מאָל. מסתּמא האָט מען דאָס געשריי באַפֿוילן אויבן אין הימל כּדי איך זאָל אים לײַכטער קענען אונטערזוכן, דעם ייִנגל. און איצט געפֿין איך אויס: יאָ, דער ייִנגל איז קראַנק, אין זײַן רעכטער זײַט. אין דער געגנט פֿון דער דיך האָט זיך אויסגעדעקט אַ ווונד גרויס ווי אַ טעלער. רויזפֿאַרביק אין פֿיל פֿאַרבטענער. טונקל איז דער טיף. העלער בײַ די רענדער. נישט גלײַכמעסיק זאַמלט זיך דאָס בלוט אין איר. אָפֿן איז זי ווי אַ קוילנגרוב, וואָס מען האָט אים אויפֿגעריסן. אַזוי זעט די ווונד אויס פֿון ווײַטן. אין דער נאָענט ווײַזט זיך נאָך אַ פֿאַרערגערונג. ווער קען אַזוינס אָנקוקן און נישט שטיל אונטערפֿײַפֿן? ווערעם וואָס זענען גראָב און לאַנג ווי מײַן קליינער פֿינגער. רויזפֿאַרביק זענען זיי אַליין און אַ חוץ דעם נאָך באַשפּריצט מיט בלוט, דרייען זיי זיך מיט ווײַסע קעפּעלעך און אָן אַ שיעור פֿיסעלעך און קערן זיך אויס צום ליכט. אינעווייניק אין דער ווונד האַלט זיי עפּעס פֿעסט. אָרעמער ייִנגל. דיר קען מען שוין גאָר נישט העלפֿן. איך האָב דײַן גרויסע ווונד געפֿונען. אָט די ווונד אין זײַט ברענגט דיר דעם טויט. די פֿאַמיליע איז גליקלעך. ענדלעך זעט זי, אַז איך טוט עפּעס. די שוועסטער זאָגט עס דער מוטער. די מוטער – דעם פֿאָטער. דער פֿאָטער זאָגט עס – די עטלעכע געסט וואָס קומען אַרײַן וואַקלדיק מיט אויסגעשטרעקטע הענט דורך דער לבֿנה־שײַן פֿון דער אָפֿענער טיר. "ווועסטו מיך ראַטעווען ?" שעפּטשעט דער ייִנגל. דאָס לעבן און זײַן ווונד האָט אים באַצויבערט אין גאַנצן. אַזוי זענען די מענטשן אין מײַן געגנט. אייביק פֿאַרלאַנגען זיי דאָס אוממעגלעכע פֿון זייער דאָקטער. דעם גלויבן האָבן זיי פֿאַרלוירן. דער גלח צעפֿליקט זיך זײַנע פּריסטערקליידער. שטיק נאָך שטיק צעפֿליקט ער זיי. אָבער דער דאָקטער זאָל אַלצדינג מאַכן מיט זײַן צאַרטער כירורגישער האַנט. נו, ווי איר ווילט. איך בעט מיך נישט אָן. דאַרפֿט איר מיך האָבן צו הייליקע צוועקן. קענט איר אויך דאָס מיט מיר מאַכן. וואָס וויל איך דען בעסערס. איך, אַן אַלטער דאָרפֿדאָקטער, בײַ וועלכן מען האָט זײַן דינסטמיידל צוגענומען! און עס קומט די פֿאַמיליע און די שענסטע דאָרפֿלײַט, און טוען מיך אויס נאַקעט. אַ שולכאָר מיט אַ לערער אויף דער שפּיץ שטייט פֿאַרן הויז און זינגט עפּעס אַן אויסערגעוויינלעכע פּשוטע מעלאָדיע מיט אָט די ווערטער: טוט אים אויס, וועט ער אײַך היילן. און היילט ער נישט, דאַן הרגעט אים! ס'איז נאָר אַ דאָקטער, נאָר אַ דאָקטער". דאַן בין איך אויסגעטאָן. שטעק אַרײַן די הענט אין מײַן באָרד, בויג אָן דעם קאָפּ און קוק מיר אָן די לײַט. איך בין שטאַרק דעצידירט און בין שטאַרקער פֿאַר אַלע. איך בלײַב אַזוי, הגם עס העלפֿט מיר נישט. און אָט נעמען זיי מיך בײַם קאָפּ און בײַ די פֿיס און טראָגן מיך אין בעט אַרײַן. צו דער מויער אויף דער זײַט פֿון

Jestem tedy rozebrany, i zanurzając palce w brodzie, z pochyloną głową patrzę spokojnie na ludzi. Jestem zupełnie opanowany; mam przewagę nad wszystkimi i zachowuję ją, choć nic mi to nie pomaga, gdyż biorą mnie teraz za głowę i za nogi i zanoszą do łóżka. Kładą mnie przy ścianie, od strony rany. Potem wszyscy wychodzą z izby: drzwi zostają zamknięte; śpiew milknie; chmury przesuwają się przed księżycem; pościel ciepło mnie otula; jak cienie chwieją się głowy koni w ściennych otworach.

– Wiesz – słyszę w mym uchu – mam do ciebie bardzo mało zaufania. Ty także zostałeś tylko gdzieś strząśnięty, nie przychodzisz na własnych nogach. Zamiast pomóc, ścieśniasz mi moje śmiertelne łoże. Najchętniej wydrapałbym ci oczy.

– Słusznie – odpowiadam – to wstyd. Ale jestem lekarzem. Co mam uczynić? Wierz mi, mnie także nie jest lekko.

– Mam się zadowolić tą wymówką? Ach, pewnie muszę. Zawsze muszę się zadowalać. Przyszedłem na świat z piękną raną. To była moja cała wyprawa.

– Młody przyjacielu – odpowiadam – twoim błędem jest to, że nie masz szerszego spojrzenia. Ja, który zwiedziłem już daleko i szeroko wszystkie izby chorych, mówię ci: twoja rana nie jest taka zła. Zadana dwoma ciosami siekiery w ciasnym kącie. Wiele ludzi nadstawia swój bok i ledwie słyszą, że siekiera uderza w lesie, a cóż dopiero, że się ku nim zbliża.

– Naprawdę tak jest, czy też oszukujesz mnie w gorączce?

– Naprawdę tak jest, masz na to słowo honoru urzędowego lekarza – I on je przyjął i zamilkł.

Ale teraz nadszedł czas, aby pomyśleć o moim ratunku. Konie stały jeszcze wiernie na swych miejscach. Pozbierałem z pośpiechem moje ubranie, futro i torbę; nie chciałem tracić czasu na ubieranie się: jeżeli konie pomkną tak szybko, jak tu przybyły, to po prostu przeskoczę z tego łóżka do mojego. Jeden z koni posłusznie cofnął się od okna; rzuciłem tłumok do powozu, futro poleciało za daleko, tylko jednym rękawem zaczepiło się o jakiś hak. To wystarczy. Skoczyłem na konia. Rozluźnione rzemienie wlokły się po ziemi, jeden koń ledwie sprzęgnięty był z drugim, z tyłu błąkał się powóz, a na końcu futro w śniegu.

– Żwawo – powiedziałem, lecz nie pojechaliśmy żwawo: powoli jak starzy ludzie ciągnęliśmy poprzez śnieżną pustynię i długo dźwięczał za nami nowy, lecz obłędny śpiew dzieci:

Cieszcie się, pacjenci,
Lekarz położył się wam do łóżka.

W ten sposób nigdy nie wrócę do domu; moja kwitnąca praktyka przepadła, mój następca okrada mnie, lecz bez pożytku dla siebie, gdyż nie potrafi mnie zastąpić; w mym domu szaleje obrzydliwy parobek od koni; Róża jest jego ofiarą; nie chcę o tym myśleć. Nagi, wystawiony na mrozy tego nieszczęsnego stulecia, z ziemskim pojazdem i nieziemskimi końmi, włóczę się, ja, stary człowiek. Moje futro wisi z tyłu powozu, ale nie mogę go dosięgnąć, a nikt z ruchliwej zgrai pacjentów nawet palcem nie ruszy. Oszukany! Oszukany! Raz usłuchałem w nocy fałszywego dzwonka – nigdy nie da się tego naprawić.

przełożył Juliusz Kydryński

Juliusz Kydryński (1921–1994) – prozaik, krytyk teatralny i filmowy, tłumacz z języków angielskiego, niemieckiego i francuskiego; brat Lucjana Kydryńskiego.

sie kommen, die Familie und die Dorfältesten, und entkleiden mich; ein Schulchor mit dem Lehrer an der Spitze steht vor dem Haus und singt eine äußerst einfache Melodie auf den Text

„Entkleidet ihn, dann wird er heilen,
Und heilt er nicht, so tötet ihn!
S'ist nur ein Arzt, s'ist nur ein Arzt."

Dann bin ich entkleidet und sehe, die Finger im Barte, mit geneigtem Kopf die Leute ruhig an. Ich bin durchaus gefasst und allen überlegen und bleibe es auch, trotzdem es mir nichts hilft, denn jetzt nehmen sie mich beim Kopf und bei den Füßen und tragen mich ins Bett. Zur Mauer an die Seite der Wunde legen sie mich. Dann gehen alle aus der Stube; die Tür wird zugemacht; der Gesang verstummt; Wolken treten vor den Mond; warm liegt das Bettzeug um mich; schattenhaft schwanken die Pferdeköpfe in den Fensterlöchern. „Weißt du," höre ich, mir ins Ohr gesagt, „mein Vertrauen zu dir ist sehr gering. Du bist ja auch nur irgendwo abgeschüttelt, kommst nicht auf eigenen Füßen. Statt zu helfen, engst du mir mein Sterbebett ein. Am liebsten kratzte ich dir die Augen aus." „Richtig," sage ich, „es ist eine Schmach. Nun bin ich aber Arzt. Was soll ich tun? Glaube mir, es wird auch mir nicht leicht." „Mit dieser Entschuldigung soll ich mich begnügen? Ach, ich muss wohl. Immer muss ich mich begnügen. Mit einer schönen Wunde kam ich auf die Welt; das war meine ganze Ausstattung." „Junger Freund," sage ich, „dein Fehler ist: du hast keinen Überblick. Ich, der ich schon in allen Krankenstuben, weit und breit, gewesen bin, sage dir: deine Wunde ist so übel nicht. Im spitzen Winkel mit zwei Hieben der Hacke geschaffen. Viele bieten ihre Seite an und hören kaum die Hacke im Forst, geschweige denn, dass sie ihnen näherkommt." „Ist es wirklich so, oder täuschest du mich im Fieber?" „Es ist wirklich so, nimm das Ehrenwort eines Amtsarztes mit hinüber." Und er nahm's und wurde still. Aber jetzt war es Zeit, an meine Rettung zu denken. Noch standen treu die Pferde an ihren Plätzen. Kleider, Pelz und Tasche waren schnell zusammengerafft; mit dem Ankleiden wollte ich mich nicht aufhalten; beeilten sich die Pferde wie auf der Herfahrt, sprang ich ja gewissermaßen aus diesem Bett in meines. Gehorsam zog sich ein Pferd vom Fenster zurück; ich warf den Ballen in den Wagen; der Pelz flog zu weit, nur mit einem Ärmel hielt er sich an einem Haken fest. Gut genug. Ich schwang mich aufs Pferd. Die Riemen lose schleifend, ein Pferd kaum mit dem andern verbunden, der Wagen irrend hinterher, der Pelz als letzter im Schnee. „Munter!", sagte ich, aber munter ging's nicht; langsam wie alte Männer zogen wir durch die Schneewüste; lange klang hinter uns der neue, aber irrtümliche Gesang der Kinder:

„Freuet euch, ihr Patienten,
Der Arzt ist euch ins Bett gelegt!"

Niemals komme ich so nach Hause; meine blühende Praxis ist verloren; ein Nachfolger bestiehlt mich, aber ohne Nutzen, denn er kann mich nicht ersetzen; in meinem Hause wütet der ekle Pferdeknecht; Rosa ist sein Opfer; ich will es nicht ausdenken. Nackt, dem Froste dieses unglückseligsten Zeitalters ausgesetzt, mit irdischem Wagen, unirdischen Pferden, treibe ich mich alter Mann umher. Mein Pelz hängt hinten am Wagen, ich kann ihn aber nicht erreichen, und keiner aus dem beweglichen Gesindel der Patienten rührt den Finger. Betrogen! Betrogen! Einmal dem Fehlläuten der Nachtglocke gefolgt — es ist niemals gutzumachen.

דער ווּנד לייגן זיי מיך. דאַן גייען אַלע אַוועק פֿון שטוב. די טיר ווערט פֿאַרמאַכט. דער געזאַנג ווערט אַנטשוויגן. וואָלקן באַדעקן די לבֿנה. וואַרעם ליגט דאָס בעטצײַג אַרום מיר. פֿאַרשאָטנטע וואַקלען זיך די פֿערדסקעפּ אין די פֿענצטערלעכער. "ווייסטו" – הער איך ווי מען שעפּטשעט מיר אין אויער אַרײַן – "איך פֿאַרלאָז מיך זייער ווייניק אויף דיר. דיך האָט דאָך אויך עמעץ ערגעץ ווו אַראָפּגעשאָקלט. קומסט נישט אויף דײַנע אייגענע פֿיס. לא די וואָס דו העלפֿסט מיר נישט, מאַכסטו מיר נאָך ענג מײַן טויטן בעט. צום בעסטן וועל איך דיר די אויגן אויסקראַצן." "ריכטיק", זאָג איך. עס איז אַ סקאַנדאַל. איך בין אָבער אַ דאָקטער. וואָס זאָל איך טון? גלויב מיר, עס קומט מיר אויך נישט אָן לײַכט." "מיט אָט דער אַנטשולדיקונג זאָל איך זײַן צופֿרידן? נו יאָ, איך מוז דאָך. בלוטיק מוז איך מיך באַקלאָגן. מיט אַ שיינער ווּנד בין איך אויף דער וועלט געקומען. דאָס איז געווען מײַן גאַנצער אויסשטײַער." "יונגער פֿרײַנד", זאָג איך. "דײַן פֿעלער איז: דו האָסט נישט קיין איבערבליק. איך זאָג עס דיר. איך בין דאָך שוין ברייט און ווײַט אין אַלע קראַנקנשטיבער געווען: דײַן ווּנד איז נישט אַזוי געפֿערלעך. זי איז געשאַפֿן אין עקיקן ווינקל מיט צוויי העק פֿון דער האַק. נישט איינער בעט אָן זײַן זײַט און הערט קוים רוישן די האַק אין וואַלד. ווער שמועסט נאָך, אַז די האַק זאָל זיך דערנענטערן צו אַזאַ איינעם." "עס איז באמת אַזוי. אָט האָסטו אַן ענטפֿער פֿון אַן אַמטדאָקטער." האָט ער עס גענומען און איז שטיל געוואָרן. אָבער איצט איז די העכסטע צײַט זיך צו ראַטעווען. נאָך שטייען די געטרײַע פֿערד אויף זייערע פּלעצער. קליידער, פּעלץ און טאַש האָב איך אין איין רגע צוזאַמענגענומען. מיטן אָנטון האָב איך נישט געוואָלט אויפֿהאַלטן. ווען די פֿערד וואָלטן זיך איצט אַזוי געאײַלט, ווי אויף דער אַהערײַזע. וואָלט איך דאָך, אַזוי צו זאָגן, אַרײַנגעשפּרונגען פֿון אָט דעם בעט גלײַך אין מײַנס אַרײַן. איז איין געהאָרכזאַם פֿערד פֿון פֿענצטער אַוועק. איך האָב אַ וואָרף געטאָן דעם פּאַק אין וואָגן אַרײַן. דער פּעלץ איז צו ווײַט פֿאַרפֿלויגן, נאָר מיט איין אַרבל איז ער געבליבן הענגען בײַ אַ האַקן. פּונקט גוט. איך האָב אַ שפּרונג געטאָן אויף פֿערד. די רימענס לויז נאָכשלעפּנדיק. איין פֿערד קוים מיט דעם צווייטן פֿאַרבונדן. דער וואָגן וואַקלענדיק נאָך אונדז און דער פּעלץ אַלס לעצטער אין שניי. "רירט אײַך!" זאָג איך אָבער רירעוודיק גייט עס נישט, לאַנגזאַם ווי אַלטע יעגער שלעפּן מיר זיך דורכן שניי. לאַנג האָט געקלונגען הינטער אונדז דער נײַער אָבער לעבעדיקער געזאַנג פֿון די קינדער: "פֿרייט אײַך, איר פּאַציענטן, דער דאָקטער ליגט בײַ אײַך אין בעט!" קיין מאָל וועל איך אַזוי נישט אַהיימקומען. מײַן גאַנצע בליִענדיקע פּראַקטיק איז געגאַנגען לאיבוד. אַ פֿאַרטרעטער באַגנבֿעט מיך, אָבער עס העלפֿט אים נישט. ער קען מיך נישט פֿאַרבײַטן. אין מײַן הויז בושעוועט דער פּאַסקודנער פֿערדיונגאַטש. ראָזאַ איז זײַן קרבן. איך וויל אַפֿילו נישט אַ טראַכט טון וועגן דעם. נאַקעט בין איך. דער פֿראָסט פֿון אונדזער אומגליקלעכער צײַט. אַרום מיר מיט אַן ערדישן וואָגן און מיט נישט ערדישע פֿערד טרײַב איך מיך אַרום. איך אַן אַלטער מאַן. מײַן פּעלץ הענגט הינטען בײַם וואָגן. און איך קען אים נישט אָנכאַפּן. און קיינער פֿון דעם גאַנצן געזינדל פֿון מײַנע פּאַציענטן רירט נישט צו מאָל מיט אַ פֿינגער. אָפּגענאַרט! אָפּגענאַרט! איין מאָל מיך צוגעהערט צו אַ פֿאַרפֿירערישן קלונג פֿון מײַן נאַכטגלאָק – קען איך עס נישט מער ווידער גוטמאַכן. נישט ווידער פֿאַרריכטן.

איבערגעזעצט פֿון מלך ראַוויטש

געדרוקט אין "ליטעראַרישע בלעטער" 1925, נומ׳ 59, ז׳ 3.